

Hørings svar – forslag til endring i forskrift om beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av grunnbeløpet og alderspensjon i folketrygden

Pensjonistforbundet og SAKO (LO-Stats Pensjonistutvalg, Telepensjonistenes Forbund, Fagforbundets sentrale pensjonistutvalg, Postens Pensjonistforbund, Politiets Pensjonistforbund, Jernbanepensjonistenes Forbund og Statens Vegvesens Pensjonistforbund) viser til Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat datert 29. mars 2021 med forslag til endring i forskrift om beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av grunnbeløpet og alderspensjon i folketrygden.

Unøyaktigheter i høringsnotatet

Vi reagerer på at det er en rekke småfeil i høringsnotatet. Vi tror vi klarer å se vekk fra småfeilene, men det kan bidra til noe forvirring rundt beregningsmetodene departementet presenterer. I høringsnotatet på side 2 skriver departementet i siste setning i fjerde avsnitt. *Samlet innebærer dette at løpende pensjoner skal reguleres med gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst, men ikke høyere enn prisvekst.* Vi antar at det siste ordet i setningen skal være «lønnsvekst» og ikke «prisvekst».

Videre står det i eksempelberegningene på side 7 at årsveksten i G anslås til 3,53 prosent i 2021. I fotnoten på samme side står det imidlertid at det er lagt til grunn et gjennomsnitt av veksten i pris og lønn, hvor prisveksten er 2,8 prosent, og lønnsveksten er 3,63 prosent. Her er det altså forskjellig bruk av anslått G-vekst på 3,53 prosent og 3,63 prosent, noe som er forvirrende. Videre i tabellen på side 8 under kolonnen for 2021 fremgår det at anslaget på lønnsveksten for to år siden er 3,40 prosent, og kilden er tilsynelatende fra TBU-rapporten NOU 2021: 15. Det er litt slurvete for rapporten heter NOU 2021: 5. Og i rapporten NOU 2021: 5 fremgår det at lønnsveksten for 2019 er 3,5 prosent, og ikke 3,4 prosent, som departementet skriver. Dermed blir alle de videre beregningene departementet gjør av gjennomsnittet, G-veksten, økningene fra 1. mai, osv. i tabellen også feil.

Her er det kort høringsfrist på høringsnotatet, men det virker som at departementet som har skrevet høringsnotatet dessverre har fått litt kort tid også. Det er litt slurv, og det blir vanskelig å forholde seg til når det er mye matematiske utregninger. Det blir også mer krevende å lage en sammenligning av hvilken metode vi mener bør benyttes, og hvilken metode departementet legger til grunn, når departementet har feil tallgrunnlag i høringsnotatet.

Innledning

Siden 2011 har pensjon under utbetaling blitt oppregulert i takt med lønnsveksten deretter fratrukket 0,75 prosent. Hvilke tall for «lønnsveksten» som skal legges til grunn fremgår *av forskrift om beregning av lønnsveksten*.

Med forslaget til endring av forskriften ønsker departementet å kunne gjennomføre reguleringen av pensjoner under utbetaling i 2021 uten å måtte endre folketrygdloven. I henhold til folketrygdloven skal pensjon under utbetaling reguleres med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 prosent. For 2021 er det imidlertid vedtatt at pensjon under utbetaling skal øke med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, men ikke høyere enn lønnsveksten, samt at det skal kompenseres for differansen mellom dagjeldende regulering i 2020, og hva en regulering lik faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst i 2020 ville gitt.

Departementet foreslår en metode der de først beregner hvor stor reguleringen vil bli fra 1. mai 2021 ved å legge til grunn gjennomsnittet av lønns- og prisvekst i 2020 og 2021, og deretter multipliserer de dette opp med 0,75 prosent, og konstruerer dermed en «særskilt lønnsvekst». Når man så benytter de gjeldende reglene i folketrygdloven om å regulere med lønnsvekst som deretter fratrekkes 0,75 prosent får man altså det resultatet som ønskes oppnådd når denne særskilte lønnsveksten legges til grunn. Denne metoden er i og for seg grei, og vi antar at det er av hensyn til at det er kort tid igjen til pensjonsreguleringen skal finne sted at en slik løsning foreslås tatt i bruk.

I høringsnotatet fremgår det imidlertid regneeksempler som viser hvordan departementet har tenkt å komme frem til denne «særskilte lønnsveksten» for 2021. Pensjonistforbundet er helt uenig i metoden departementet presenterer, og mener at metoden ikke er i samsvar med Stortingets vedtak. Metoden departementet presenterer får også en negativ tilbakevirkende kraft på behandlingen av avviket mellom anslått og faktisk lønnsvekst fra 2020, som utgjør hele 1,4 prosentpoeng.

Departementet legger ikke det faktiske gjennomsnittet av lønns- og prisvekst til grunn ved beregningen av kompensasjonen for trygdeoppgjøret 2020. Det benyttes gamle anslag på lønns- og prisvekst, noe som gir et dårligere resultat for pensjonistene. Dette mener vi strider med Stortingets vedtak, og er ikke noe vi kan støtte.

Forskriftsteksten slik departementet har utformet den bør også endres. Departementet legger opp til at pensjonen i 2021 skal reguleres som om pensjonene ble regulert med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten allerede fra 2020, og at de anslagene som da lå til grunn i tidsrommet rundt trygdeoppgjøret 2020 skal benyttes ved beregningen av gjennomsnittet i 2020. Det er en unødvendig kontrafaktisk øvelse, og det gir et dårligere resultat for pensjonsreguleringen enn om man legger det faktiske gjennomsnittet av lønns- og prisveksten i 2020 til grunn. Vi mener at beregningen av kompensasjonen for trygdeoppgjøret i 2020 må benytte det faktiske gjennomsnittet av lønns- og prisveksten for 2020, og ikke gamle utdaterte anslag.

Vi vil i dette høringssvaret vise hvordan reguleringen av pensjoner under utbetaling i 2021 må beregnes.

Avviket fra 2020

Pensjonistforbundet støtter ikke forslaget som skisseres i høringsnotatet fra departementet, og mener at forslaget fra departementet ikke følger opp Stortingets vedtak på en korrekt måte. Et problem med departementets forslag er blant annet måten de behandler avviket mellom anslått og faktisk lønnsvekst fra 2020.

I trygdeoppgjøret i 2020 ble det lagt til grunn en anslått lønnsvekst for 2020 på 1,7 prosent. TBU har beregnet faktisk lønnsvekst i 2020 til 3,1 prosent¹. Det er altså et avvik på 1,4 prosentpoeng som det skal korrigeres for i trygdeoppgjøret i 2021.

Dette avviket skyldes altså at det ble benyttet en for lav lønnsvekst i trygdeoppgjøret i 2020. Med reguleringsmetoden som gjelder for 2020 innebærer det at man skal korrigerer for hele dette avviket i 2021. Vi viser til at hvordan G-veksten skal beregnes i 2021, gitt en anslått lønnsvekst på 2,2 prosent i 2021, tillagt avviket på 1,4 prosentpoeng fra 2020: Årsveksten i G blir 3,63 prosent.
 $(1+2,2\%) \times (1+1,4\%) - 1 = 3,63 \text{ prosent}^2$.

Med reguleringsmetoden som har vært gjeldende frem til 2021 har korrigeringen av veksten i avviket mellom anslått og faktisk lønnsvekst vært like stor for pensjon under utbetaling som for pensjon under opptjening. Det vil si at hele avviket tillegges den pensjonsreguleringen som man ellers ville oppnådd, både for pensjon under opptjening og pensjon under utbetaling.

Eksempel fra 2020 illustrerer dette

I 2020 ble det korrigert for 0,3 prosent avvik mellom anslått og faktisk lønnsvekst fra 2019.

Dersom man ikke korrigerer for avviket på 0,3 prosent fra 2019 ville pensjon under utbetaling i 2020 økt med anslått lønnsvekst på 1,7 prosent fratrukket 0,75 prosent, som ville gitt:
 $(1+1,7\%) \times (1-0,75\%) - 1 = 0,94 \text{ prosent årsvekst}$.

Pensjon under opptjening ville økt i takt med anslått lønnsvekst på 1,7 prosent, før korrigering av avvik.

Når korrigeringen for avviket på 0,3 prosentpoeng fra 2019 legges til blir lønnsveksten følgende:

$(1+1,7\%) \times (1+0,3\%) - 1 = 2,01 \text{ prosent årsvekst}$.

Pensjon under opptjening øker med 2,01 prosent, mens pensjon under utbetaling øker med:

$((1+1,7\%) \times (1+0,3\%) \times (1-0,75\%) - 1) \times 100 = 1,24 \text{ prosent årsvekst}$.

Som eksempelet fra 2020 viser blir hele avviket på 0,3 prosentpoeng fra 2019 tillagt ved beregningen av årsveksten av pensjon både under utbetaling og under opptjening.

¹ Se NOU 2021: 5 Grunnlaget for inntektsoppgjørene 2021, tabell 2.1 (Nasjonalregnskapets tall)

² Departementet har i sitt høringsnotat her feilaktig lagt til grunn at det også er et negativt avvik på 0,1 prosentpoeng fra 2019. I høringsnotatet har de skrevet at lønnsveksten i 2019 var 3,4 prosent, men det korrekte er 3,5 prosent, ref. NOU 2021: 5 Grunnlaget for inntektsoppgjørene 2021, tabell 2.1 (Nasjonalregnskapets tall). Dermed har departementet feilaktig beregnet G-veksten til 3,53 prosent, mens det korrekte gitt en anslått lønnsvekst på 2,2 prosent i 2021 er altså 3,63 prosent.

Vi mener at en tilsvarende korrigerende for avvik i lønnsveksten for 2020 må gjøres gjeldende i trygdeoppjøret i 2021. Det betyr at regulering av pensjon under utbetaling skal få tillagt hele avviket på lik linje som pensjon under opptjening. Hvis ikke vil forskriftsendringen få tilbakevirkende kraft med negativ påvirkning på beregningen av avviket fra 2020.

Departementets regneeksempel i høringsnotatet viser at deres metode betydelig reduserer verdien av avviket mellom anslått og faktisk lønnsvekst fra 2020.

Departementet beregner G-veksten/vekst i pensjon under opptjening i 2021 slik:

Anslått lønnsvekst 2,2 prosent, deretter tillegges avviket på 1,4 prosent mellom anslått og faktisk lønnsvekst fra 2020. G-veksten blir dermed lik: $(1+2,2\%) \times (1+1,4\%) - 1 = 3,63$ prosent.

Det er vi helt enige i. Det er korrekt og i tråd med gjeldende regler, og pensjon under opptjening får tillagt hele avviket fra 2020.

For pensjon under utbetaling blir imidlertid avviket fra 2020 på 1,4 prosent langt lavere med departementets forslag. Årsaken er at avviket først legges til lønnsvekstsanslaget for 2021, og deretter beregnes gjennomsnittet av lønns- og prisveksten. Vi mener det først må beregnes gjennomsnittet av lønns- og prisveksten basert på anslagene i revidert budsjett for 2021, og deretter legges til justeringen for avviket fra 2020.

Dersom det ikke var noe avvik fra 2020 og pensjonene skulle bli oppregulert med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, uten noen begrensning om å ikke overstige lønnsveksten, så ville vi fått følgende resultat: Anslått lønnsvekst er 2,2 prosent, og anslått prisvekst er 2,8 prosent. Gjennomsnittet av dette er 2,5 prosent. Tillagt avviket på 1,4 prosent, gir dette en årsvekst på 3,94 prosent:
 $(1+2,5\%) \times (1+1,4\%) - 1 = 3,94$ prosent.

Departementet beregner imidlertid at veksten i løpende pensjon blir kun 3,16 prosent, når de kun ser på resultatet av budsjettavtalen (se tabellen på høringsnotatets side 7).

Dermed har avviket fra 2020 blitt kraftig redusert som følge av omleggingen til gjennomsnitt av lønns- og prisvekst fra 2021. Vi mener som sagt at denne metoden er feil, og departementets forslag får tilbakevirkende kraft og virker negativt på avviket mellom anslått og faktisk lønnsvekst fra 2020 som det skal korrigeres for. Årsaken er at departementet først legger avviket fra 2020 til lønnsvekstsanslaget i 2021, og deretter beregner gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, på følgende måte: $(3,53 \text{ prosent} + 2,8 \text{ prosent}) / 2 = 3,16$ prosent.

Her skulle departementet imidlertid lagt til grunn $(3,63 \text{ prosent} + 2,8 \text{ prosent}) / 2 = 3,22$ prosent. Men som følge av feil lønnsvekst for 2019 på 3,4 prosent og ikke 3,5 prosent beregner departementet dette feil.

Med departementets metode blir gjennomsnittet av lønns- og prisveksten (uten korrigerende for avvik fra 2020) beregnet til: $(2,2 \text{ prosent} + 2,8 \text{ prosent}) / 2 = 2,5$ prosent. Mens med avvik, blir det 3,22 prosent. Differansen er altså kun 0,72 prosentpoeng, selv om avviket det skal korrigeres for er hele 1,4 prosentpoeng. Metoden bryter dermed med tidligere behandling av avvik hvor både pensjon under opptjening og under utbetaling tillegges en like stor vekst når det korrigeres for avvik fra tidligere år. Vi mener at siden avviket stammer fra 2020 kan ikke innføringen av regulering lik gjennomsnittet av

lønns- og prisvekst fra og med 2021 påvirke korrigeringen av dette avviket. Da får endringen negativ tilbakevirkende kraft på behandlingen av avviket fra 2020.

I budsjettavtalen mellom regjeringen og FrP sies det at pensjonene ikke skal reguleres høyere enn lønnsveksten i 2021, og dette må tolkes som at anslått gjennomsnitt av lønns- og prisvekst i 2021 ikke skal overstige anslått lønnsvekst, dersom prisvekstanslaget er større enn lønnsvekstanslaget i revidert budsjett. Med en anslått lønnsvekst på 2,2 prosent og en anslått prisvekst på 2,8 prosent mener vi dermed at selv om gjennomsnittet er 2,5 prosent, så skal 2,2 prosent legges til grunn, i henhold til budsjettavtalen.

Deretter må det imidlertid korrigeres for hele avviket fra 2020, slik at reguleringen som følge av kun endringen i tråd med budsjettavtalen blir: $(1+2,2\%) \times (1+1,4\%)-1 = 3,63$ prosent.

Det er også rimelig å forstå det slik at pensjon under utbetaling da øker like mye som G-veksten/lønnsveksten i 2021, men ikke mer, som følge av begrensningen om at pensjonene ikke skal øke mer enn lønnsveksten. Pensjon under utbetaling øker altså ikke med 3,94 prosent på årsbasis, men blir begrenset til å ikke øke mer enn hva lønsmottakere får (pensjon under opptjening), altså 3,63 prosent vekst.

Kompensasjon for trygdeoppgjøret i 2020

I tillegg skal det gis kompensasjon for differansen mellom faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst i 2020, og den reguleringen som ble gitt i fjor. Dette burde være enkelt, men departementet har også her valgt en metode som vi mener er kritikkverdig. Lønnsveksten i fjor ble 3,1 prosent, og prisveksten ble 1,3 prosent. Gjennomsnittet er altså 2,2 prosent $(3,1 \text{ prosent} + 1,3 \text{ prosent}) / 2 = 2,2$ prosent. Årsveksten i ordinær pensjon i fjor var 1,24 prosent, mens årsveksten var 1,40 prosent for minstenivåene. Kompensasjonen må derfor utgjøre differansen mellom det faktiske gjennomsnittet av lønns- og prisveksten i 2020 (2,2 prosent), og henholdsvis 1,24 prosent for ordinær pensjon og 1,40 prosent for minstenivåene.

I denne sammenhengen bruker departementet imidlertid utdaterte anslag på lønns- og prisveksten for 2020 i beregningen av kompensasjonen for 2020, i stedet for det faktiske gjennomsnittet av lønns- og prisveksten. Det er etter vår mening ikke i tråd med Stortingsvedtaket.

Pensjonistforbundet mener at endringen som følge av budsjettavtalen mellom regjeringen og FrP og vedtaket om kompensasjon for trygdeoppgjøret 2020 er to separate vedtak som må behandles hver for seg. Resultatet av det ene vedtaket bør være uavhengig av det andre vedtaket. Det betyr at vedtaket om å regulere pensjon lik gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, men ikke høyere enn lønnsveksten, i 2021, bør gi det samme resultatet uavhengig av vedtaket om å også gi en kompensasjon for 2021. Departementet har derimot laget en beregningsmetode som er avhengig av at begge vedtakene behandles samtidig, slik at det ikke er noe klart skille mellom hva som skyldes kompensasjonen for 2020, og hva som skyldes endringen til gjennomsnitt av lønns- og prisvekst i 2021.

Vi viser til vedtak 619, som gjelder kompensasjonen for trygdeoppgjøret 2020:

Vedtak 619

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med trygdeoppgjøret for 2021 legge inn en kompensasjon for trygdeoppgjøret 2020, tilsvarende differansen mellom dagjeldende reguleringsprinsipper og regulering som faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst.

Vi mener det er tydelig at det i forbindelse med trygdeoppgjøret for 2021 skal gis en kompensasjon tilsvarende differansen mellom dagjeldende regulering av alderspensjon, og en regulering lik **faktisk** gjennomsnitt av lønns- og prisvekst.

Lønnsveksten i 2020 er beregnet til 3,1 prosent, som det fremgår av NOU 2021: 5, *Grunnlaget for inntektsoppgjørene 2021*, fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene. Prisveksten fremgår også i samme rapport, og er av Statistisk sentralbyrå beregnet til 1,3 prosent i 2020. Gjennomsnittet av lønns- og prisveksten i 2020 er dermed $(3,1 \text{ prosent} + 1,3 \text{ prosent}) / 2 = \mathbf{2,2 \text{ prosent}}$.

I 2020 ble ordinær pensjon under utbetaling oppregulert med 1,24 prosent på årsbasis. Kompensasjonen mellom det faktiske gjennomsnittet av lønns- og prisveksten i 2020 og dagjeldende reguleringsmetode er altså differansen mellom 2,2 prosent og 1,24 prosent.

I høringsnotatet foreslår departementet en metode hvor de bruker gamle anslag på lønns- og prisvekst for 2020 som gir et gjennomsnitt på lønns- og prisveksten på kun 1,55 prosent, ref. tabellen på høringsnotatets side 8. De legger til grunn lønnsvekstanslaget på 2,01 prosent som ble benyttet i trygdeoppgjøret i 2020. Og så legger de til grunn prisvekstanslaget på 1,1 prosent fra statsbudsjettet 2021 som ble lagt frem i oktober 2020. Det fremstår nærmest vilkårlig at det er dette prisvekstanslaget som legges til grunn i beregningene. Gjennomsnittet av 2,01 prosent lønnsvekst og 1,1 prosent prisvekst er ifølge departementet 1,55 prosent (egentlig er det 1,56 prosent når man runder av til 2 desimaler.) Dermed blir kompensasjonen for trygdeoppgjøret i 2020 med departementets metode tilsynelatende kun lik differansen mellom 1,55 prosent og 1,24 prosent. Med departementets metode forsvinner dermed mer enn to tredeler av kompensasjonen for 2020. Det kan vi ikke akseptere.

Her vil vi vise hva vi mener er den korrekte metoden som bør legges til grunn for beregningen av reguleringen i 2021. I tabellen nedenfor benytter vi en anslått lønnsvekst i 2021 på 2,2 prosent, og en anslått prisvekst på 2,8 prosent. Dette er altså kun anslag for å vise beregningsmetoden. Vi mener imidlertid at i trygdeoppgjøret i 2021 bør det benyttes anslått lønns- og prisvekst fra revidert nasjonalbudsjett 2021 når dette fremlegges. Vi legger også til grunn at det i trygdeoppgjørene i 2022 og 2023 vil korrigeres for eventuelle avvik mellom anslått og faktisk lønns- og prisvekst fra 2021. Det er imidlertid ikke nødvendig å korrigere for avvik mellom anslått og faktisk prisvekst for 2020, slik departementet gjør i sitt forslag. Det er fordi vi ikke benyttet prisveksten som beregningsfaktor i trygdeoppgjøret i 2020, og da blir det også urimelig å skulle korrigere for hypotetiske avvik tilbake i tid.

Tallgrunnlag

	2019	2020	2021
Lønnsvekst			
Anslag på inneværende års lønnsvekst	3,20 %	1,70 %	2,20 %
Faktisk lønnsvekst	3,50 %	3,10 %	ukjent
Avvik - fra to siste år	0,00 %	0,30 %	1,40 %
Lønnsvekst justert for avvik (G-vekst)	3,20 %	2,01 %	3,63 %

Prisvekst			
Anslag på innværende år (2)	irrelevant	irrelevant	2,80 %
Faktisk prisvekst	irrelevant	1,30 %	ukjent
Faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst	irrelevant	2,20 %	ukjent
Gjennomsnitt av anslått lønns- og prisvekst	irrelevant	irrelevant	2,50 %
G-vekst	3,20 %	2,01 %	3,63 %
G-vekst fra 1. mai	3,07 %	1,50 %	4,68 %
Kompensasjon for 2020			
Årlig vekst i løpende alderspensjon		1,24 %	
Årlig vekst minstepensjon		1,40 %	
Årlig vekst i løpende alderspensjon (med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst)		2,20 %	
Differanse mellom gjennomsnitt av lønns- og prisvekst og dagjeldende reguleringsmetode (ordinær pensjon) ³		0,95 %	
Differanse mellom gjennomsnitt av lønns- og prisvekst og dagjeldende reguleringsmetode (minstepensjon) ⁴		0,79 %	

For å beregne kompensasjonen for 2020 er det kun nødvendig å se på tallene for 2020.

	2020
Årsvekst i pensjon 2020 – gitt dagjeldende regler	1,24 %
Årsvekst minstepensjon 2020 – gitt dagjeldende regler	1,40 %
Faktisk lønnsvekst i 2020	3,1 %
Faktisk prisvekst i 2020	1,3 %
Årsvekst i pensjon 2020 – gitt faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst	$(3,1 \% + 1,3 \%) / 2 = \mathbf{2,2 \%}$
Differanse mellom dagjeldende regulering og faktisk gjennomsnitt (ordinær pensjon):	$(1+2,2\%) / (1+1,24 \%) -1 = \mathbf{0,95 \%}$
Differanse mellom dagjeldende regulering og faktisk gjennomsnitt (minstepensjon):	$(1+2,2\%) / (1+1,40 \%) -1 = \mathbf{0,79 \%}$

Kompensasjonen skal utgjøre 0,95 prosent for ordinær pensjon, og 0,79 prosent for minstepensjon.

³ $(1+2,2 \%) / (1+1,24 \%) - 1 = 0,95 \%$

⁴ $(1+2,2 \%) / (1+1,40\%) -1 = 0,79\%$

Samlet årlig pensjonsvekst og vekst fra 1. mai 2021

Samlet årlig pensjonsvekst finner vi ved å regne sammen resultatet av regulering i henhold til budsjettavtalen, tillagt den særskilte kompensasjonen for 2020.

Det beregnes på følgende måte:

Pensjonsvekst korrigert for avvik fra 2020: 3,63 prosent

Særskilt kompensasjon for 2020: 0,95 prosent

Beregnet årsvekst i 2021: $(1+3,63\%) \times (1+0,95\%) - 1 = \mathbf{4,61 \text{ prosent}}$

Vekst fra 1. mai for å oppnå en årsvekst på 4,61 % er **6,53 prosent**

Regneeksempel:

En pensjon er 300 000 kroner ved inngangen til 2020. Pensjonen økte med 0,74 % fra 1. mai 2020.

Årlig pensjon fra januar til og med april 2020: 300 000 kroner

Årlig pensjon fra mai til og med desember 2020: $300\,000 \times (1+0,74\%) = 302\,220$ kroner

Samlet utbetaling i 2020 er: $300\,000 \text{ kroner} \times 4 \text{ måneder} / 12 \text{ måneder} + 302\,220 \text{ kroner} \times 8 \text{ måneder} / 12 \text{ måneder} = 301\,480$ kroner.

Samlet utbetaling i 2021 skal være 4,61 prosent høyere enn dette.

Samlet utbetaling i 2021 skal dermed bli: $301\,480 \times (1+4,61\%) = 315\,378$ kroner.

Hvor mye må pensjonen øke med fra 1. mai 2021, for at samlet pensjon skal bli 315 378 kroner?

Årlig pensjonen fra januar 2021 til og med april 2021 er 302 220 kroner

Årlig pensjon fra mai 2021 til og med desember 2021 er «X» kroner.

Samlet utbetaling i 2021 er: $302\,220 \text{ kroner} \times 4 \text{ måneder} / 12 \text{ måneder} + \text{«X»} \text{ kroner} \times 8 \text{ måneder} / 12 \text{ måneder} = 315\,378$ kroner.

Vi løser for X: $(315\,378 \times 12 - 302\,220 \times 4) / 8 = X = 321\,957$ kroner

En økning fra 302 220 kroner til 321 957 kroner fra 1. mai 2021 tilsvarer en vekst på 6,53 %.

$((321\,957 \text{ kroner} / 302\,220 \text{ kroner}) - 1) \times 100\% = \mathbf{6,53 \text{ prosent}}$

Dersom man skal benytte departementets forslag om å fastsette en særskilt lønnsvekst for å oppnå dette nivået må den særskilte lønnsveksten (reguleringsfaktoren) settes lik 7,34 prosent:
 $((1 + 6,53 \%) / (1 - 0,75 \%) - 1) \times 100 = 7,34$ prosent.

I praksis betyr dette at pensjon under utbetaling reguleres likt med lønnsveksten/G-veksten i 2021, samt at det gis et årlig tillegg på 0,95 prosent i kompensasjon for det dårlige trygdeoppjøret i 2020.

Regulering av minstenivåer

Reguleringen av pensjon etter minstenivåene vil i likhet med øvrig pensjon få en regulering på årsbasis lik 3,63 prosent, gitt budsjettavtalen mellom regjeringen og FrP. Så skal det også kompenseres for differansen mellom gjennomsnittet av lønns- og prisveksten i 2020 og dagjeldende regulering. Mens ordinær pensjon ble regulert opp med 1,24 prosent i 2020 ble minstenivåene oppregulert med 1,40 prosent på årsbasis i 2020. Dermed blir kompensasjonen for 2020 noe lavere for pensjoner regulert etter minstenivåene.

Differansen mellom gjennomsnittet av lønns- og prisveksten i 2020 (2,2 prosent) og reguleringen av minstenivåene i 2020 (1,40 prosent) er: $(1+2,2\%) / (1+1,4\%) - 1 = 0,79$ prosent.

Samlet blir årsveksten i minstenivåene dermed oppregulert med:

Beregnet årsvekst i 2021: $(1+3,63\%) \times (1+0,79\%) - 1 = 4,45$ prosent.

Vekst fra 1. mai 2021 for å oppnå en årsvekst på 4,45 prosent er **6,20 prosent**

Regneeksempel minstepensjon:

En pensjon er 157 171 kroner ved inngangen til 2020. Pensjonen økte med 0,92 % fra 1. mai 2020.

Årlig pensjon fra januar til og med april 2020: 157 171 kroner

Årlig pensjon fra mai til og med desember 2020: $157\ 171 \times (1+0,92\%) = 158\ 621$ kroner

Samlet utbetaling i 2020 er: $157\ 171 \text{ kroner} \times 4 \text{ måneder} / 12 \text{ måneder} + 158\ 621 \text{ kroner} \times 8 \text{ måneder} / 12 \text{ måneder} = 158\ 138$ kroner.

Samlet utbetaling i 2021 skal være 4,45 % høyere enn dette.

Samlet utbetaling i 2021 skal dermed bli: $158\ 138 \times (1+4,45\%) = 165\ 175$ kroner.

Hvor mye må pensjonen øke med fra 1. mai 2021, for at samlet pensjon skal bli 165 175 kroner?

Årlig pensjonen fra januar 2021 til og med april 2021 er 158 621 kroner

Årlig pensjon fra mai 2021 til og med desember 2021 er «X» kroner.

Samlet utbetaling i 2021 er: $158\ 621 \text{ kroner} \times 4 \text{ måneder} / 12 \text{ måneder} + \text{«X»} \text{ kroner} \times 8 \text{ måneder} / 12 \text{ måneder} = 165\ 175$ kroner.

Vi løser for X: $(165\,175 \times 12 - 158\,621 \times 4) / 8 = X = 168\,452$ kroner

En økning fra 158 621 kroner til 168 452 kroner fra 1. mai 2021 tilsvarer en vekst på 6,20 prosent.

$((168\,452 \text{ kroner} / 158\,621 \text{ kroner}) - 1) \times 100 \% = \mathbf{6,20 \text{ prosent}}$

Minste pensjonsnivå/garantipensjon reguleres med lønnsveksten og justeres deretter for effekten av levealdersjusteringen for 67-åringer i reguleringsåret. Forholdstallet for 1954-kullet (som fyller 67 år i 2021) er 1,062 ved 67 år. Forholdstallet for 1953-kullet ved 67 år er 1,055.

Dersom man skal benytte departementets forslag om å fastsette en særskilt lønnsvekst for å oppnå dette nivået må den særskilte lønnsveksten (reguleringsfaktoren) settes lik 6,90 prosent fra 1. mai 2021:

$((1 + 6,20 \%) / (1,055/1,062) - 1) \times 100 = 6,90 \text{ prosent.}$

I praksis betyr dette at minstepensjonene reguleres likt med lønnsveksten/G-veksten i 2021, samt at det gis et årlig tillegg på 0,79 prosent i kompensasjon for det dårlige trygdeoppgjøret i 2020.

Selve forslaget til forskriftsendring

Vi viser til departementets forslag til forskriftsendring, med ny § 3 a:

§ 3a. Lønnsvekst som skal benyttes ved regulering i 2021

Lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av folketrygdens alderspensjon under utbetaling etter § 19-14 andre og tredje ledd og § 20-18 andre og tredje ledd i 2021, fastsettes slik at pensjonene ved regulering får en vekst tilsvarende det som er nødvendig for at pensjonene kommer opp på det nivået de ville vært på dersom alderspensjon under utbetaling ble regulert med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst i 2020 og gjennomsnittet av lønns- og prisvekst, men ikke bedre enn lønnsvekst, i 2021.

Vi mener forskriftsteksten bør være:

§ 3a. Lønnsvekst som skal benyttes ved regulering i 2021

*Lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av folketrygdens alderspensjon under utbetaling etter § 19-14 andre og tredje ledd og § 20-18 andre og tredje ledd i 2021, fastsettes slik at pensjonene ved regulering får en vekst tilsvarende **gjennomsnittet av lønns- og prisvekst, men ikke bedre enn lønnsvekst, i 2021, samt en kompensasjon for trygdeoppgjøret 2020 tilsvarende differansen i veksten mellom dagjeldende regulering, og en regulering lik det faktiske gjennomsnittet av lønns- og prisveksten i 2020.***

Oppsummering

Vi vil understreke at vi synes høringsfristen er kort. Høringsnotatet ble utsendt 29. mars, med høringsfrist 8. april, og påskeuka befant seg mellom disse datoene. I en så viktig sak for landets pensjonister ville vi satt pris på at det var satt av noe bedre tid.

Vi støtter ikke departementets forslag til forskriftsendring og metoden som eksemplifiseres i høringsnotatet. Vi viser til våre beregninger.

- Hele avviket mellom anslått og faktisk i lønnsvekst i 2020 (1,4 prosentpoeng) må tillegges etter at gjennomsnittet av lønns- og prisvekst for 2021 er beregnet.
- Det må tas utgangspunkt i det faktiske gjennomsnittet av lønns- og prisveksten ved beregningen av kompensasjonen for 2020.
- Det er to ulike vedtak som får betydning ved reguleringen i 2021:
 - 1. Reguleringen i tråd med budsjettavtalen (gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, men ikke høyere enn lønnsveksten), og
 - 2. Kompensasjon for 2020 tilsvarende differansen mellom faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst i 2020 og den reguleringen som ble gitt i 2020.

Disse vedtakene må behandles og beregnes hver for seg, og ikke slås sammen slik departementet gjør i sitt forslag. Reguleringen av pensjon i tråd med budsjettavtalen bør ikke påvirkes av at det også er fattet et vedtak om kompensasjon for 2020, og beregningen av kompensasjonen for 2020 bør heller ikke påvirkes av enigheten i budsjettavtalen.

Reguleringen av pensjon under utbetaling har vært lavere enn prisveksten i fem av de siste seks årene. Nå tas det endelig grep for å ta oss ut av denne situasjonen. Nå må dette gjøres på en skikkelig måte, og vi mener departementets foreslåtte metode er kritikkverdig, og ikke i tråd med budsjettenigheten og vedtaket fra Stortinget. Vi ber om at metoden vi har vist i dette høringsvaret legges til grunn når trykdeoppgjøret 2021 skal gjennomføres.

Vennlig hilsen

For Pensjonistforbundet

Harald Olimb Norman
Generalsekretær

Sindre Farstad
Seniorrådgiver pensjon